

16 Ιουλίου 2022

Κύπρος: Το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Στην Ελλάδα ήδη από το 1967 κυβερνά η δικτατορία των συνταγματαρχών, ενώ από το 1973 ο Δ. Ιωαννίδης είχε την πρωτοκαθεδρία μετά την ανατροπή του Γ. Παπαδόπουλου.

Οι ηγέτες του καθεστώτος από το Φεβρουάριο του 1974 συζητούν το ενδεχόμενο του πραξικοπήματος στην Κύπρο προβάλλοντας το επιχείρημα της ένωσης με την Ελλάδα στρεφόμενοι κατά του Αρχιεπισκόπου και Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Μακαρίου Γ΄ κατηγορώντας τον ως ανθενωτικό. Ο Μακάριος είχε στείλει νωρίτερα στην ελληνική κυβέρνηση και συγκεκριμένα στο στρατηγό Φ. Γκιζίκη επιστολή με καταγγελίες εναντίον της οργάνωσης ΕΟΚΑ Β΄, η παράνομη δράση της οποίας υποστηρίζονταν και κατευθύνονταν από τους Έλληνες αξιωματικούς της Εθνικής Φρουράς και ένα κατάλογο με 11 ονόματα ανεπιθύμητων Ελλήνων αξιωματικών, ο οποίος όμως δεν έγινε δεκτός από την ελληνική κυβέρνηση. Ο Ιωαννίδης από την άνοιξη του 1974 σχεδίαζε την ανατροπή του Μακαρίου καθώς φοβόταν ότι θα οργάνωνε τον αντιχουντικό αγώνα στο νησί και καθώς ο αρχιεπίσκοπος ήταν ενταγμένος στο κίνημα των Αδεσμεύτων δεν ήταν καθόλου αρεστός στις ΗΠΑ και στο ΝΑΤΟ. Ο ίδιος ο Μακάριος είχε πληροφορίες για την εκδήλωση πραξικοπήματος αλλά εκτιμούσε ότι δεν θα γινόταν και πίστευε ότι οι όποιες ενέργειες θα είχαν στόχο τον ίδιο.

Το πραξικόπημα ξεσπά τη Δευτέρα 15 Ιουλίου 1974 με τη βοήθεια της Εθνοφρουράς της Κύπρου (που αποτελούνταν από 650 Έλληνες αξιωματικούς εκτός αυτών της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου-ΕΛΔΥΚ). Ο στόχος ήταν διπλός: η δολοφονία του Μακαρίου (είχε προηγηθεί και άλλη αποτυχημένη απόπειρα εναντίον του το 1970) και η επιβολή στρατιωτικού νόμου στο νησί. Ο επικεφαλής Μ. Γεωργίτσης, ταξίαρχος των ελληνικών δυνάμεων στην Κύπρο, ενημερώνει τη

χούντα πως το πραξικόπημα ξεκίνησε, με τη συνθηματική φράση «Αλέξανδρος εισήλθε εις το νοσοκομείον».

Το πρωί της 15ης Ιουλίου τα τεθωρακισμένα κατευθύνθηκαν προς το Προεδρικό Μέγαρο στη Λευκωσία, για να το βομβαρδίσουν όπως συνέβη και στη Χιλή κατά την ανατροπή του προέδρου Σαλβαντόρ Αλιέντε. Παράλληλα, μία μοίρα καταδρομών διατάχθηκε να καταλάβει όλα τα επίκαιρα σημεία και τα δημόσια κτίρια. Ο Μακάριος εκείνο το πρωινό στις 8:00 π.μ. συνάντησε στο σαλόνι του Μεγάρου 30 ελληνόπουλα από την Αίγυπτο που φιλοξενούνταν στην Κύπρο. Όταν τα πυρά πύκνωσαν και το Προεδρικό Μέγαρο άρχισε να κανονιοβολείται από τα τεθωρακισμένα της Εθνικής Φρουράς, ο Μακάριος διέφυγε από τη μοναδική αψύλακτη έξοδο στα δυτικά του Προεδρικού Μεγάρου. Με τη βοήθεια δύο αξιωματικών της προεδρικής φρουράς και του ανιψιού του, ντυμένος με πολιτικά ρούχα έφθασε στη μονή Κύκκου και έπειτα στην Πάφο απ' όπου απήγγειλε διάγγελμα στον κυπριακό λαό από ερασιτεχνικό ραδιοφωνικό σταθμό : «Ελληνικέ Κυπριακέ λαέ! Γνώριμη είναι η φωνή που ακούεις. Γνωρίζεις ποίος σου ομιλεί. Είμαι ο Μακάριος. Δεν είμαι νεκρός .Είμαι ζωντανός. Είμαι εκείνος τον οποίον συ εξέλεξες διά να είναι ηγέτης σου. Και είμαι μαζί σου, συναγωνιστής και σημαιοφόρος εις τον κοινόν αγώνα. Το πραξικόπημα της χούντας απέτυχε. Εγώ ήμουν ο στόχος της και εγώ, εφόσον ζω, η Χούντα εις την Κύπρον δεν θα περάση. Η Χούντα απεφάσισε να καταστρέψη την Κύπρο. Να την διχοτομήση. Αλλά δεν θα το κατορθώση. Πρόβαλε παντοιοτρόπως αντίστασιν εις την Χούντα. Μη φοβηθής. Ενταχθήτε όλοι εις τα νομίμους δυνάμεις του κράτους. Η Χούντα δεν πρέπει να περάση και δεν θα περάση. Νυν υπέρ πάντων ο αγών!».

Οι πραξικοπηματίες κατέλαβαν το Προεδρικό Μέγαρο και αφού έβγαλαν έξω τα παιδιά και το προσωπικό, έβαλαν φωτιά. Κατέστρεψαν επίσης και το μέγαρο της Αρχιεπισκοπής. Φλόγες, συντρίμμια, δολοφονίες, τρόμος, φόβος και καταστροφή παντού.

Το μεσημέρι της ίδιας ημέρας ορκίζεται νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας στην Κύπρο ο δημοσιογράφος, παλιός αγωνιστής της ΕΟΚΑ Β΄ και βουλευτής Ν. Σαμψών ο οποίος κηρύσσει το στρατιωτικό νόμο, ενώ ο επίσκοπος Γεννάδιος (πρώην Πάφου) γίνεται ο νέος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Μέχρι το επόμενο πρωινό όλη η Κύπρος βρίσκεται στα χέρια των πραξικοπηματιών, ενώ ο Μακάριος φεύγει για το Λονδίνο. Την ίδια ημέρα με την εκδήλωση του πραξικοπήματος, η Τουρκία έθεσε τις στρατιωτικές δυνάμεις της σε επιφυλακή.

Στις 17 Ιουλίου η εφημερίδα Εστία σε άρθρο της, που εξέφραζε τις θέσεις των

ηγετικών φιλοδικτατορικών κύκλων στην Ελλάδα και την Κύπρο, κατήγγειλε τον «Μιχάλη Μούσκο» (το κοσμικό όνομα του Μακαρίου), που «σύρει τώρα την παναθλίαν ύπαρξίν του εις τους διαδρόμους των διεθνών διπλωματικών μαγειρειών, εκλιπαρών από οιονδήποτε ακόμη και από τους Σλάβους εχθρούς του γένους ή τους μέχρι χθες κανιβάλους της Αφρικής την βοήθειάν των».

Πέντε μέρες αργότερα η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο. Στις 20 Ιουλίου 1974, εκδηλώνεται η επιχείρηση «Αττίλας». Τουρκικές χερσαίες δυνάμεις υποστηριζόμενες από το ναυτικό και την αεροπορία άρχισαν να αποβιβάζονται στις βόρειες ακτές της Κύπρου. Στις 14 Αυγούστου 1974 άρχισε το δεύτερο μέρος της τουρκικής επέλασης και καταλήφθηκε πολύ σύντομα το μεγαλύτερο μέρος της επαρχίας Αμμοχώστου ενώ χιλιάδες ήταν τα θύματα, οι αγνοούμενοι αλλά και οι πρόσφυγες.

Το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 αποτέλεσε ένα από τα φοβερότερα εγκλήματα σε βάρος του ελληνισμού και έδωσε στην Τουρκία την ευκαιρία που χρόνια περίμενε για να εισβάλλει στο κυπριακό έδαφος και να ολοκληρώσει την τουρκοποίηση του νησιού. Το Κυπριακό πρόβλημα αποτέλεσε για αρκετές δεκαετίες αγκάθι στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και δεν έχει ακόμη επιλυθεί.

Πρώτη δημοσίευση στο schooltime.gr - Ιούλιος 2014

Πηγή: schooltime.gr